

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610- 2990388
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

18 Şubat 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (10 Adet, 10 Sayfa)
- Cevap Yazısı (115 Adet, 202 Sayfa)

7/55 668 66-75

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT ÇEPNİ'NİN
TBMM 7/55468 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Türkiye'nin su varlıkları, tarım alanları, yaşam alanları, biyoçeşitliliği, ekolojisi madencilik faaliyetleri nedeniyle her geçen gün yok olmaktadır. Bu işletmelerin neden olduğu çevresel felaketlerin telafisi mümkün olmamaktadır. Ayvalık İlçesi'ne bağlı Karaayıt Köyü yakınlarında bulunan Bilfer Madencilik'e ait, 11 yıldır faaliyette bulunan maden atık depolama tesisinin katı atık yığınlarının depolandığı alanda çökme meydana gelmiş, tonlarca kimyasal ve zehirli atık, istinat duvarının hemen yanındaki dere yatağına ve ekili alanlara saçılmıştır. Söz konusu dere, Dikili, Bergama, Ayvalık ve Altınova ilçelerinin sulama suyunu sağlayan ve aynı zamanda ileride Ayvalık'ın içme suyunu da sağlaması planlanan Madra Barajı'na kadar gitmektedir. 2021 yılı başında da işletmenin atık depolama alanı yoğun yağışın ardından çökmüş ve zehirli atıklar Madra Barajı'na bağlanan dereye dolmuştur. İlk çökmeden yaklaşık iki ay sonra da Karaayıt köyünden toplu hayvan ölümleri meydana gelmiş, tepkiler üzerine şirket atık depolama alanının çevresine beton bloklar koyarak önlem aldığını açıklamıştır. Çökmenin meydana geldiği depolama alanı için kapasite artırımına gidilmiş ve çevresel etki değerlendirmesi olumlu kararı verilmiştir. 18 Kasım 2021 tarihinde Giresun Şebinkarahisar ilçesinde Nesko Madencilik AŞ'ye ait kurşun-çinko-bakır maden ocaklarında kullanılan siyanür atıklarının ve Giresun'un diğer ilçelerindeki madenlerin atıklarının da taşınarak depolandığı flotasyon tesislerindeki havuzlar patlamıştır. Bu patlamanın çevreye, tarım alanlarına, ekolojiye, halk sağlığına verdiği zararlar tespit edilip, önlemler alınmaz iken Ayvalık'ta meydana gelen çevre felaketi, işletmelerin etkin denetiminin yapılmadığını, yasalara ve yönetmeliklere uyulmadığını, söz konusu işletmenin; meralarına, yaşam alanlarına vereceği zararları engellemek için 2020 yılında ekolojik mücadele veren Karaayıt köylülerinin haklılığını ortaya koymaktadır. Tehlikeli atıkların ekoloji açısından geri dönüşümü olmayan zararlarının engellenmesi için acil müdahale edilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda;

- 1-Ayvalık'ta; Bilfer Madencilik demir zenginleştirme tesisi atık deposunun bir yıl içinde iki kez çökmesi üzerine Bakanlığınızın bir açıklaması olacak mıdır?
- 2-Çökme ile çevreye yayılan zehirli kimyasal atıkların, tarım alanlarına, yaşam alanlarına, su varlıklarına verdiği zararlar tespit edilmiş midir? Bu konuda yöre halkı bilgilendirilecek midir?
- 3-Atıkların karıştığı Madra Barajı ve bölgede bulunan su varlıklarında, ağır metal ve kirlilik tahlilleri yapılmakta mıdır? Sonuçlar kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 4-İki defa çevre felaketine sebep olan Bilfer Madenci hakkında Bakanlığınızın yaptırımını olmuş mudur? Tesiste çökmeyi önleyecek tedbirler neden alınmamıştır?
- 5-Çevre suçu işleyen Bilfer Madencilik'in çöken tesisi ne zaman, hangi koşullarda denetlenmiştir? Tesiste etkin denetim yapılsaydı ve ÇED raporu bilimsel temelli hazırlansaydı
- 6-Çökmenin olmayacağı iddiaları için açıklamanız var mıdır? Bu tesisle ilgili görevini ihmal eden kamu görevlileri için işlem yapacak mısınız?
- 7-Çökmeden kaynaklı tarım alanlarının, yaşam alanlarının ve su varlıklarının kimyasal atıklarla zehirlendiği yöre halkının mağduriyetini nasıl giderilecektir?
- 8-Yörede, çevrenin, tarım alanlarının, su varlıklarının ve ekolojinin korunması için, ilgili kurumlar ve demokratik kitle örgütleri ile işbirliği yapacak mısınız?
- 9-Halkın sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı için, çökmenin zarar verdiği alanda maden işletmelerinin faaliyetlerine son verilmesi için girişimleriniz olacak mıdır?
- 10-Maden atık tesislerinin çevre felaketlerine yol açmaması için Bakanlığınızın bir planlaması var mıdır?

CEVAPLAR:

31/01/2021 tarihinde, Balıkesir ili, Ayvalık İlçesi, Karaayıt mahallesinde bulunan Bilfer Madencilik'e ait demir cevheri zenginleştirme tesisinde Bakanlığımız çevre denetim görevlileri tarafından 2872 Sayılı Çevre Kanunu kapsamında yapılan denetimde, atık depolama sahasında yağışla birlikte atıkların bir bölümünde bariyeri geçerek kuşaklama kanalına ulaştığı tespit edilmiş olup firmaya 2872 Sayılı Çevre Kanununun 20.r maddesi kapsamında 02/02/2021 tarih ve 10.00.21.0003 nolu idari yaptırım kararı uygulanmıştır.

Ayrıca; bahsekonu olayla ilgili olarak firma yetkilileri hakkında Bakanlığımızca Ayvalık Cumhuriyet Başsavcılığına Türk Ceza Kanunu 181. ve 182. Maddeleri kapsamında suç duyurusunda bulunulmuştur.

12/12/2021 tarihli sosyal medyada yapılan paylaşımlar ve Bakanlığımıza gelen ihbarlar üzerine İl Müdürlüğümüz çevre denetim görevlileri tarafından aynı gün içinde, Balıkesir İli, Ayvalık İlçesi, Karaayıt Mahallesinde bulunan demir cevheri zenginleştirme tesisinde Ayvalık İlçe Jandarma Komutanlığı ekibi eşliğinde, paylaşımlara ve şikayetlere konu olan ve işletme sahası içerisinde, atık düzenli depolama alanı (pasa sahası) saat 15:20 de denetim yapılmıştır. Yapılan denetimde; proses sonucu oluşan katı atıkların depolandığı düzenli depolama alanında dereye doğru herhangi bir kayma, atık deşarjı gözlenmediği tespit edilmiştir.

Depolama alanı ile dere arasında bulunan ve yaklaşık 2,5 metre yüksekliğindeki beton bariyerlerinden 3-5 tanesinin sahada iş makinelerinin bariyer ile pasa sahası arasındaki bakım yolunda yapılan çalışma esnasında iş kazası nedeniyle devrildiği ve düzeltildiği, devrilme ve düzeltme olayının aynı gün saat 11:00 – 12:00 arasında gerçekleştiği işletme yetkililerince beyan edilmiştir.

12/12/2021 tarihinde Bakanlığımıza gelen ikinci bir ihbar üzerine İl Müdürlüğümüz çevre denetim görevlileri tarafından saat 17:30 sularında Balıkesir İli, Ayvalık İlçesi, Karaayıt Mahallesinde bulunan demir cevheri zenginleştirme tesisi katı atık düzenli depolama sahasının (pasa sahasının) önündeki arazi yolundan çamurlu yağmur suyunun dereye doğru aktığı tespit edilmiş olup İl Müdürlüğümüz personeline, pasa sahası arazi yolu birleşim yerinden, pasa sahası arazi yolundan aşırı yağmur nedeniyle oluşan bulanık yağmur suyundan, işletme yetkilisi eşliğinde denetime esas (asil ve şahit) numuneler alınmıştır. Alınan asil numune analiz edilmek üzere, İl Müdürlüğümüzce ilimizde faaliyet gösteren yetkili bir çevre laboratuvarına gönderilmiştir.

Yetkili çevre laboratuvarı tarafından gönderilen 24/12/2021 tarihli analiz raporuna göre alınan numunenin pH, KOI, kurşun, toplam siyanür, demir, çinko, serbest kükürt, civa, kadmiyum, bakır ve toplam krom parametrelerinin Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Tablo 7.1 (*Maden Sanayii [Demir ve Demir Dışı Metal Cevherleri ve Endüstrisi...vb]*)'deki alıcı ortam deşarj standartlarını sağladığı ancak; AKM (askıda katı madde) parametresinin Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Tablo 7.1'deki alıcı ortam deşarj standardının üzerinde olduğu tespit edildiğinden firmaya 2872 Sayılı Çevre Kanununun 20.1.6. maddesi hükmü uyarınca idari yaptırım kararı uygulanmıştır.